

Vladimír Strmeň (* 1928)

Príbeh odvahy, hrdinstva a obrovskej pokory k životu, to je príbeh pána Vladimíra Strmeňa. Vo svojom strhujúcom životnom príbehu od narodenia v blízkosti Banskej Bystrice, cez ťažké ochorenia počas detstva, život v detskom domove, účasť v Slovenskom národnom povstaní a po vojne v pracovnom, veľmi skromnom a i trochu hudobnom živote dokazoval a dokazuje, že život v akýchkoľvek podmienkach stojí za to. Stal sa okrem iného aj tvárou a symbolom našej kampane ku Dňu vojnových veteránov a pre Post Bellum bolo ctou spolupracovať s ním pri natáčaní krátkeho filmu.

S príbehom pána Vladimíra sa môžete bližšie zoznámiť tu:

 podcast

 príbeh

 krátky film

Aktivita 1

SNP informácie a fakty

Téma:

Slovenské národné povstanie a jeho hrdinovia, významné míľniky v dejinách Slovenska, odpor voči fašizmu

Ciel:

Bližšie sa oboznámiť s významným obdobím našej histórie, podrobnejšie spoznať úlohu partizánov i obyvateľstva pri bojoch o zachovanie vlastnej identity, utvárať historickú pamäť prostredníctvom príbehov 20. storočia.

Pomôcky:

zadania úloh, dataprojektor, počítače, internet

Postup

- Po oboznámení sa s príbehom pamätníka sa porozprávame o tomto významnom období našich dejín. Diskutujeme o tom, ako reflektujú SNP rôzne skupiny obyvateľstva a odborníkov.
- Vyzveme žiakov, aby vyhľadali rôzne informácie na internete a sociálnych médiách k týmto udalostiam a prezentovali ich.
- Porovnáme získané informácie s overenými faktami.
- Opýtame sa žiakov, či niekto z ich rodiny alebo blízkych nerozprával o tejto časti našej histórie, či sa niekto z ich okolia nezúčastnil partizánskeho odboja alebo nebojoval v jednotkách Československej armády.
- Vyzveme ich, aby sa podelili s týmito spomienkami.
- Pripomenieme im, že Liptov, Vysoké Tatry a ich neprehľadný horský terén boli ideálnym útočiskom partizánskych skupín – obyvateľstva, ktoré sa zapojilo do odboja proti Nemecku po boku Česko-slovenskej armády a spojencov zo zahraničia.
- Rozdelíme žiakov do dvojíc (trojíc), pričom každá skupina si vyberie jednu z ponúknutých kategórií úloh, a zadáme im, aby v stanovenom časovom horizonte pripravili na vybranú tému prezentáciu.

Úloha:

A) *Vyberte si jednu z ponúknutých možností a pokúste sa zistiť z rôznych dostupných zdrojov (literatúra, odborná literatúra, knižnice, zbierky archívov, dobová tlač, príbehy pamätníkov, internet a pod.) čo najviac informácií o vybranej kategórii z obdobia SNP. Pokúste sa získať faktografické údaje a doplniť ich o výpovede preživších, citácie z literárneho fondu, fotografie, dokumenty a rôzne súvisiace zaujímavosti.*

.....>

Ponúkané kategórie:

1. Česko-slovenská armáda – organizácia povstania
2. Partizánske jednotky
3. Povstalecké letectvo
4. Najväčšie osobnosti SNP
5. Prvá taktická skupina Kriváň
6. Tretia taktická skupina Gerlach
7. Štvrtá taktická skupina Muráň
8. Piata taktická skupina Ďumbier
9. Šiesta taktická skupina Zobor
10. Zahraničná pomoc
11. Udalosti po potlačení povstania
12. Obyvateľstvo a povstanie
13. Život partizána

B) Zostavte časovú os udalostí SNP a) v určitej lokalite alebo b) na celom území Slovenska.

C) Spoločne vytvorené podklady odprezentujte a vytvorte malú výstavu.

- Po dokončení práce v malých skupinách vytvorte vhodný priestor na prezentáciu výsledkov.
- Na základe vzájomnej dohody prezentujte výsledky práce žiakov rôznymi formami (prezentácia, výstava, beseda s účastníkom SNP, otvorená hodina a pod.).

Aktivita 2

Myšlienková mapa – skupinová, hromadná

Téma:

SNP, oral history, chápanie súvislostí medzi príčinami a následkami, utváranie predstavy o ľudských životoch v minulosti, spoločné prežívanie spomienok preživších

Ciel:

spoznať osudy pamätníkov a ich minulosť, naučiť sa pracovať s textom, rozvíjať čitateľskú gramotnosť, utvárať správne historické povedomie, podporovať historickú pamäť

Pomôcky:

zvuková nahrávka, vytlačené príbehy, papiere A4, ceruzky, perá, veľké hárky papiera, farebné ceruzky, fixky, tabuľa, stena, lepiaca páska

.....>

Postup

- Pred začiatkom aktivity diskutujeme so žiakmi na tému SNP. Zisťujeme, čo vedia o tejto významnej udalosti z dejín Slovenska. Overujeme ich postoj k danej téme. Zisťujeme, odkiaľ čerpajú informácie.
- Vedeíme rozhovor o hrdinstvách minulosti i súčasnosti. Koho považujú za hrdinu, kto je pre nich vzorom a aké kritériá pre výber vzorov používajú.
- Príbeh vopred pripravíme a vytlačíme toľko kusov, koľko vytvoríme skupín žiakov (odporúčaný maximálny počet žiakov v skupine 4 – 5).
- Žiakom nebudeme čítať príbeh, ale budeme rozvíjať schopnosť čítania s porozumením podporenú skupinovú prácu.
- V úvode aktivity kladieme žiakom otázky pred čítaním príbehu. Vedeíme ich k obsahovej analýze otázok. Vyzývame ich, aby povedali svoj názor, prečo sa pýtame práve tieto otázky.
- Žiakov rozdelíme do skupín. Vytvoríme samostatný priestor pre každú skupinu. Rozdáme im veľké hárky papiera, farebné ceruzky alebo fixky.
- Môžeme pustiť krátku nahrávku príbehu, aby sme vzbudili ich pozornosť a záujem o príbeh pamätníka (videoklip: <https://www.pametnaroda.cz/sk/strmen-vladimir-1928>).
- Zadáme úlohu v stanovenom limite 5 minút:

Úloha 1:

Prečítajte si v skupine celý príbeh pamätníka.

- Po jeho prečítaní vyzveme žiakov:

Úloha 2:

Opäť si príbeh prečítajte. Zamyslite sa nad príbehom a na hárkok papiera A4 zaznamenajte najdôležitejšie momenty z príbehu pamätníka.

- Ako nástroj práce s príbehom zvolíme „myšlienkovú mapu“, nakoľko myšlienková mapa umožňuje usporiadať si vlastné myšlienky, vytvoriť názornú predstavivosť jednotlivých, spolu súvisiacich pojmov, ukazuje zložitost problematiky v celom jej rozsahu.
- Zadáme skupinovú úlohu:

Úloha 3:

Na základe prečítaného vytvorte myšlienkovú mapu na tému: Aké príčiny viedli pamätníka ku vstupu do bojov SNP a aké následky to malo pre jeho život. Žiaci rozpisujú rôzne typy príčin a následkov.

- Vyzývame žiakov, aby hľadali širšie súvislosti a graficky zakresľovali čo najviac úrovní pre príčiny a následky a spojnicami naznačili väzby medzi nimi.
- Po splnení úlohy v jednotlivých skupinách vyzveme žiakov na prezentáciu výsledkov práce. Priprnú svoj hárkok na tabuľu, stenu, rozložia na koberec a predstavujú svoje vnímanie príbehu.
- Na záver môžeme odporučiť stránku www.memoryofnations.eu alebo www.pametnaroda.cz, kde pomocou vyhľadávania cez kategórie môžu nájsť mnoho podobných príbehov.
- Na dotvorenie predstavy o hrôzach, ktoré zažívali účastníci bojov SNP, im môžeme pustiť videonahrávky pamätníka alebo premietneme film s tematikou SNP (VIčie diery, Zvony pre bosých, Kapitán Dabač, Pieseň o sivom holubovi a pod.).